

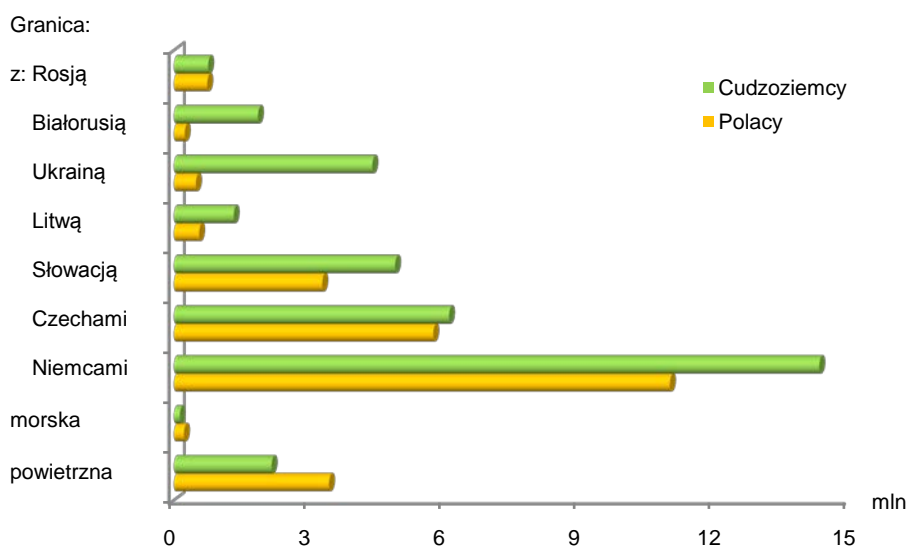
**Ruch graniczny oraz wydatki cudzoziemców w Polsce
i Polaków za granicą w IV kwartale 2014 roku**

Ruch graniczny

W IV kwartale 2014 r. szacunkowa liczba przekroczeń granicy Polski wyniosła 61,8 mln, z tego 36,1 mln dotyczyło cudzoziemców (58,3% ogółem) oraz 25,8 mln Polaków (41,7%). Około 77% ogółu przekroczeń dotyczyło granicy lądowej Polski z krajami Unii Europejskiej, 13,8% zewnętrznej granicy lądowej UE, 9,1% granicy powietrznej i 0,6% morskiej.

Najwięcej osób przekraczało lądową granicę Polski na odcinku z Niemcami (45,4% ogółu przekroczeń lądowej granicy Polski w IV kwartale 2014 r.), następnie granicę z Czechami (21,3%), Słowacją (14,7%), Ukrainą (8,8%), Białorusią (3,8%), Litwą (3,4%) i Rosją (2,7%).

Wykres 1. Ruch graniczny osób w IV kwartale 2014 r.

Tabl. 1. Ruch graniczny osób w 2014 r. według kwartałów

Granica		Cudzoziemcy (nierezydenci)			Polacy (rezydenci)		
		razem	do Polski	z Polski	razem	z Polski	do Polski
		w tys.					
Ogółem.....	I ^a	32 877,9	16 783,2	16 094,7	21 808,8	10 892,8	10 916,0
	II ^a	41 404,4	21 358,3	20 046,1	26 283,3	13 417,4	12 865,9
	III ^a	41 671,3	21 168,6	20 502,7	32 116,7	16 319,5	15 797,2
	IV	36 019,5	18 429,1	17 590,4	25 776,2	13 394,1	12 382,2
lądowa	I ^a	30 929,6	15 772,9	15 156,7	19 168,0	9 461,2	9 706,9
	II ^a	38 662,7	19 929,8	18 733,0	22 083,3	11 216,4	10 866,9
	III ^a	38 411,1	19 462,9	18 948,2	26 633,9	13 452,8	13 181,1
	IV	33 718,9	17 213,8	16 505,1	22 105,7	11 477,9	10 627,8
zewnątrzna UE	I	5 827,1	2 928,4	2 898,7	1 466,4	742,7	723,7
	II	6 492,1	3 292,8	3 199,3	1 617,7	811,9	805,8
	III	7 474,4	3 758,1	3 716,3	1 697,5	847,7	849,8
	IV	7 037,3	3 490,9	3 546,5	1 475,3	741,9	733,4
z: Rosją	I	814,1	405,0	409,2	783,2	391,2	392,0
	II	801,8	408,2	393,6	849,0	416,6	432,4
	III	938,4	473,3	465,1	873,7	424,9	448,8
	IV	762,5	384,5	378,0	742,6	368,7	373,9
Białorusią.....	I	1 692,3	822,9	869,4	234,7	128,3	106,4
	II	1 994,3	997,2	997,1	257,4	140,6	116,8
	III	2 262,7	1 101,1	1 161,6	265,7	145,8	119,9
	IV	1 867,7	926,0	941,8	242,8	129,3	113,5
Ukrainą	I	3 320,8	1 700,6	1 620,2	448,5	223,1	225,3
	II	3 696,0	1 887,5	1 808,5	511,3	254,7	256,6
	III	4 273,3	2 183,7	2 089,6	558,0	276,9	281,1
	IV	4 407,1	2 180,3	2 226,7	489,9	243,9	246,0
wewnętrzna UE	I ^a	25 102,4	12 844,5	12 258,0	17 701,6	8 718,5	8 983,2
	II ^a	32 170,6	16 636,9	15 533,7	20 465,6	10 404,5	10 061,1
	III ^a	30 936,7	15 704,8	15 231,9	24 936,4	12 605,2	12 331,3
	IV	26 681,6	13 722,9	12 958,7	20 630,5	10 736,1	9 894,4
z: Litwą	I ^a	1 048,1	548,6	499,5	553,1	257,9	295,2
	II ^a	1 314,3	702,6	611,8	669,8	283,4	386,4
	III ^a	1 406,9	739,2	667,7	585,9	243,4	342,5
	IV	1 328,0	713,5	614,6	561,5	233,0	328,6
Słowacją	I ^a	3 531,0	1 917,1	1 613,9	2 829,9	1 473,7	1 356,3
	II ^a	3 718,4	1 953,1	1 765,3	3 616,4	1 900,8	1 715,6
	III ^a	5 117,9	2 570,3	2 547,6	4 318,5	2 233,8	2 084,7
	IV	4 912,0	2 672,7	2 239,3	3 295,1	1 694,4	1 600,7
Czechami	I ^a	7 185,7	3 808,9	3 376,8	5 620,4	2 727,9	2 892,6
	II ^a	7 407,9	3 756,8	3 651,1	7 351,9	3 842,8	3 509,1
	III ^a	6 988,6	3 541,4	3 447,1	8 160,0	3 941,3	4 218,7
	IV	6 110,8	3 127,8	2 983,0	5 759,7	2 851,6	2 908,1
Niemcami	I ^a	13 337,7	6 569,9	6 767,8	8 698,2	4 259,1	4 439,1
	II ^a	19 730,0	10 224,5	9 505,5	8 827,5	4 377,5	4 450,0
	III ^a	17 423,4	8 853,9	8 569,5	11 872,1	6 186,7	5 685,4
	IV	14 330,8	7 208,9	7 121,9	11 014,1	5 957,1	5 057,0
morska	I	88,5	37,0	51,5	183,1	105,4	77,7
	II	190,0	94,1	95,9	272,2	137,1	135,0
	III	298,6	146,2	152,4	364,8	177,4	187,4
	IV	130,9	78,6	52,3	225,5	106,0	119,5
powietrzna	I	1 859,9	973,3	886,5	2 457,7	1 326,2	1 131,5
	II	2 551,7	1 334,5	1 217,2	3 927,8	2 063,9	1 864,0
	III	2 961,6	1 559,5	1 402,1	5 118,0	2 689,2	2 428,7
	IV	2 169,7	1 136,7	1 033,0	3 445,0	1 810,2	1 634,8

^a Dane skorygowane.

Liczba odpraw na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej na terenie Polski w IV kwartale 2014 r., według danych Komendy Głównej Straży Granicznej, była o 7,2% mniejsza w porównaniu z poprzednim kwartałem i o 2,3% większa niż w analogicznym okresie 2013 r. Cudzoziemców odprawiono o 5,8% mniej niż w III kwartale 2014 r. i o 3,3% więcej niż przed rokiem, natomiast Polaków odpowiednio o 13,1% mniej i o 2,1% mniej.

W IV kwartale 2014 roku na granicy z Ukrainą liczba odpraw cudzoziemców była o 11,0% większa niż przed rokiem, natomiast na granicy z Białorusią odnotowano spadek o 0,2%, a na granicy z Rosją spadek o 21,3%. W przypadku Polaków, w porównaniu z IV kwartałem 2013 r., spadek ruchu miał miejsce na całej zewnętrznej granicy lądowej UE, i tak na granicy z Ukrainą – o 4,0%, Białorusią – o 2,2%, Rosją – o 0,7%.

Wśród cudzoziemców przekraczających poszczególne odcinki lądowej granicy Polski dominowali obywatele kraju sąsiadującego – i tak na przykład na granicy z Ukrainą 98,2% stanowili obywatele Ukrainy, na granicy z Rosją 95,1% to obywatele Rosji, a na granicy z Białorusią 89,5% to obywatele Białorusi.

Wydatki cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą

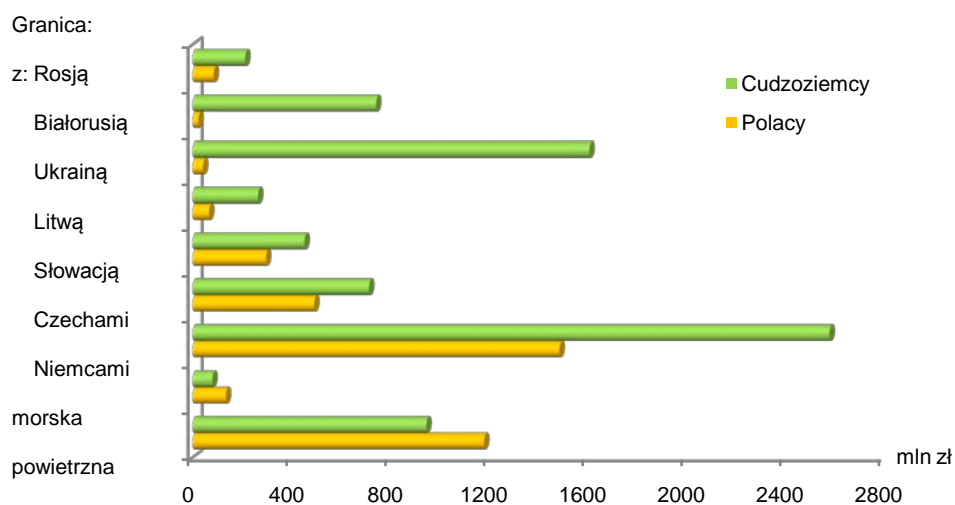
Szacunkowa wartość towarów i usług zakupionych w Polsce przez cudzoziemców (nierezydentów) w IV kwartale 2014 r. ukształtowała się na poziomie ok. 7,6 mld zł, natomiast wydatków poniesionych za granicą przez mieszkańców Polski – 3,8 mld zł. Było to odpowiednio o 27,5% i 39,5% mniej niż w poprzednim kwartale.

Z ogółu wydatków cudzoziemców 52,8% przypadło na osoby przekraczające wewnętrzną granicę lądową Unii Europejskiej na terenie Polski, 33,7% – zewnętrzną granicę lądową UE, 12,4% granicę powietrzną i 1,1% morską. W przypadku wydatków poniesionych za granicą przez mieszkańców Polski analogiczna struktura kształtowała się następująco: 61,5%, 4,0%, 31,0% i 3,5%.

Najwyższe wydatki w Polsce, biorąc pod uwagę lądową granicę, ponieśli cudzoziemcy przekraczający granicę z Niemcami (39,2% ogółu wydatków cudzoziemców przekraczających lądową granicę Polski w IV kwartale 2014 r.), następnie granicę z Ukrainą (24,4%), Białorusią (11,3%), Czechami (10,9%), Słowacją (6,9%), Litwą (4,0%) i Rosją (3,2%).

W przypadku mieszkańców Polski, rozpatrując lądową granicę kraju, najwyższe wydatki ponieśli przekraczający granicę z Niemcami (59,5% ogółu wydatków Polaków przekraczających lądową granicę Polski w IV kwartale 2014 r.), następnie z Czechami (19,8%), Słowacją (11,9%), Rosją (3,4%), Litwą (2,7%), Ukrainą (1,7%) i Białorusią (0,9%).

Wykres 2. Wydatki cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą w IV kwartale 2014 r.

Szacunkowa wartość zakupionych w Polsce towarów i usług przez cudzoziemców przekraczających polski odcinek zewnętrznej lądowej granicy Unii Europejskiej w IV kwartale 2014 r. ukształtowała się na poziomie ok. 2,6 mld zł, natomiast wydatków poniesionych za granicą przez mieszkańców Polski przekraczających ten odcinek granicy – 152,3 mln zł. W stosunku do poprzedniego kwartału wydatki cudzoziemców były niższe o 7,3%, a Polaków niższe o 27,9%. Z kolei wydatki zadeklarowane przez cudzoziemców na przejściach granicznych na zewnętrznej granicy UE w IV kwartale 2013 r. wyniosły 2,3 mld zł, natomiast przez Polaków – 163,4 mln zł.

Tabl. 2. Wydatki poniesione przez cudzoziemców (nierezydentów) w Polsce i Polaków (rezydentów) za granicą w 2014 r. według kwartałów

Granica		Cudzoziemcy (nierezydenci)		Polacy (rezydenci)	
		wydatki w mln zł	średnie wydatki w zł ^a	wydatki w mln zł	średnie wydatki w zł ^a
Ogółem	I	7 813,1	487	3 656,6	335
	II	9 492,9	475	4 293,5	334
	III	10 479,3	513	6 295,0	398
	IV	7 600,7	434	3 809,9	308
lądowa	I	6 945,6	460	2 420,7	249
	II	8 438,6	452	2 867,8	264
	III	9 000,8	477	4 217,1	320
	IV	6 574,1	400	2 494,9	235
zewnętrzna UE	I	2 038,1	718	181,4	251
	II	2 258,9	722	203,5	252
	III	2 763,4	756	211,3	249
	IV	2 562,8	735	152,3	208
z: Rosją	I	225,0	550	111,5	276
	II	200,3	509	129,0	298
	III	203,5	438	128,3	286
	IV	213,6	565	86,0	230

Tabl. 2. Wydatki poniesione przez cudzoziemców (nierezydentów) w Polsce i Polaków (rezydentów) za granicą w 2014 r. według kwartałów (dok.)

Granica	Cudzoziemcy (nierezydenci)		Polacy (rezydenci)	
	wydatki w mln zł	średnie wydatki w zł ^a	wydatki w mln zł	średnie wydatki w zł ^a
zewnątrzna UE (dok.)				
z: Białorusią				
I	712,5	878	22,0	249
II	707,4	760	22,3	191
III	938,5	850	22,5	188
IV	743,0	842	23,7	209
Ukrainą				
I	1 100,6	680	47,9	207
II	1 351,2	748	52,2	203
III	1 621,4	777	60,5	215
IV	1 606,1	722	42,6	173
wewnętrzna UE				
I	4 907,5	400	2 239,4	249
II	6 179,7	398	2 664,4	265
III	6 237,3	409	4 005,8	325
IV	4 011,3	310	2 342,6	237
z: Litwą				
I	221,3	443	75,7	257
II	431,8	706	108,2	280
III	369,4	553	114,7	335
IV	265,2	431	67,1	204
Słowacją				
I	589,6	365	319,6	236
II	648,5	367	345,2	201
III	749,8	294	624,1	299
IV	453,4	202	297,3	186
Czechami				
I	857,3	254	509,4	176
II	995,0	273	852,6	243
III	1 064,0	309	1 259,6	299
IV	714,5	240	492,8	169
Niemcami				
I	3 239,3	479	1 334,6	301
II	4 104,3	432	1 358,4	305
III	4 054,0	473	2 007,4	353
IV	2 578,2	362	1 485,4	294
morska				
I	52,8	1 026	120,0	1 545
II	74,6	778	96,5	769
III	149,6	981	213,4	1 139
IV	80,4	1 546	135,0	1 130
powietrzna				
I	814,7	919	1 115,8	986
II	979,7	805	1 329,1	724
III	1 329,0	948	1 864,5	767
IV	946,2	916	1 179,9	722

^a Na jedną osobę podczas jednej podróży.

U w a g a. Dane w I, II i III kwartale zostały skorygowane.

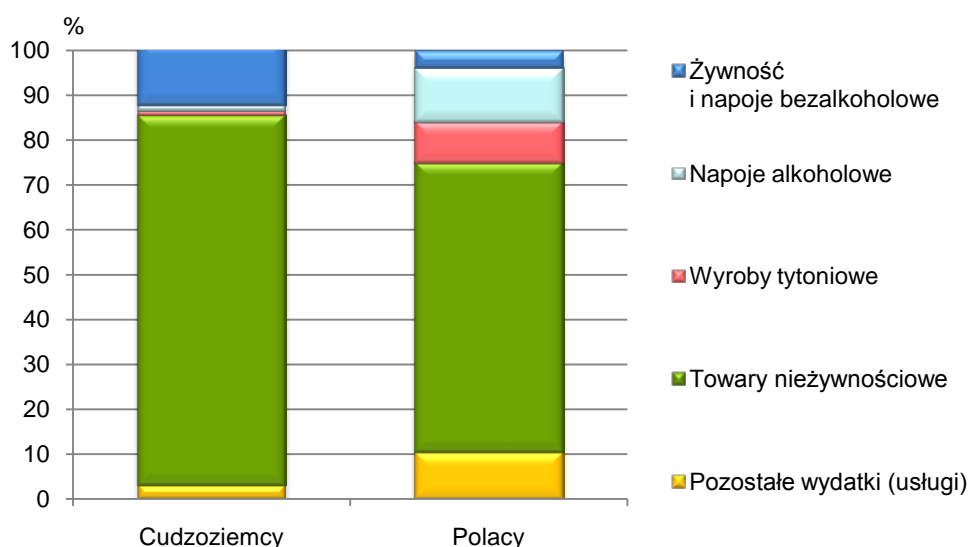
Zróznicowanie wydatków, również pod względem struktury asortymentowej, występowało na poszczególnych odcinkach granicy, zarówno wśród cudzoziemców, jak i Polaków. Związane jest to m.in. ze sposobem podróżowania, celami podróży, długością pobytu, czy też opłacalnością dokonywania zakupów za granicą.

Cudzoziemcy przekraczający w IV kwartale 2014 r. zewnętrzną lądową granicę UE na terenie Polski największe wydatki ponieśli na odcinku z Ukrainą – około 1 606 mln zł, następnie z Białorusią – około 743 mln zł, a przekraczający odcinek granicy z Rosją – około 214 mln zł. Wydatki zadeklarowane przez cudzoziemców na przejściach granicznych na

granicy zewnętrznej w IV kwartale 2013 r. wyniosły odpowiednio: 1 363 mln zł, 734 mln zł i 189 mln zł. Cudzoziemcy, przekraczający omawiane odcinki granicy zewnętrznej, w IV kwartale 2014 r. na zakup towarów nieżywnościowych przeznaczyci ok. 82% swoich wydatków, na żywność i napoje bezalkoholowe ok. 14%, a na pozostałe wydatki (usługi) ok. 3%. Spośród artykułów nieżywnościowych największym zainteresowaniem cudzoziemców cieszyły się materiały do budowy, remontu i konserwacji mieszkania lub domu (ok. 28% wydatków na towary nieżywnościowe), sprzęt RTV i AGD (ok. 20%) oraz części i akcesoria do środków transportu (ok. 16%).

Mieszkańcy Polski przekraczający w IV kwartale 2014 r. zewnętrzną lądową granicę UE na terenie Polski największe wydatki ponieśli na odcinku z Rosją (ok. 86 mln zł), następnie z Ukrainą (ok. 43 mln zł), a przekraczający odcinek granicy z Białorusią – ok. 24 mln zł. Natomiast zadeklarowane wydatki przez mieszkańców Polski na przejściach granicznych na granicy zewnętrznej w IV kwartale 2013 roku wyniosły odpowiednio: 98 mln zł, 46 mln zł i 19 mln zł. Na spadek wartości wydatków na granicy z Rosją i Ukrainą zapewne wpływ miała sytuacja międzynarodowa oraz spadek kursu walut tych państw. Polacy, przekraczający omawiane odcinki granicy zewnętrznej w IV kwartale 2014 r., większość (ok. 64%) wydatkowanych za granicą środków przeznaczyci na zakup towarów nieżywnościowych, głównie na zakup paliwa. Znaczny udział w strukturze wydatków mieszkańców Polski przekraczających granicę zewnętrzną miały pozostałe wydatki (usługi) – 11%, natomiast żywność i napoje bezalkoholowe – 4%.

Wykres 3. Struktura wydatków cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski w IV kwartale 2014 r.

Cudzoziemcy przekraczający wewnętrzną granicę UE w IV kwartale 2014 r. największe wydatki w Polsce ponieśli na towary nieżywnościowe – około 57%. Na żywność i napoje bezalkoholowe cudzoziemcy przeznaczyci około 14% a na pozostałe wydatki (usługi) – około 10%. Z kolei wśród mieszkańców Polski przekraczających wewnętrzną granicę UE w IV kwartale 2014 r. znaczący udział w strukturze wydatków poniesionych za granicą miały pozostałe wydatki (usługi) – około 43%, towary nieżywnościowe – około 37%. Na żywność i napoje bezalkoholowe Polacy przeznaczyci około 15%.

Średnie wydatki poniesione w Polsce przez cudzoziemca (nierezydenta) w IV kwartale 2014 r. ukształtowały się na poziomie 434 zł, natomiast średnie wydatki poniesione za granicą przez mieszkańca Polski wyniosły 308 zł. Zdecydowanie najwyższe średnie wydatki ponieśli nierezydenci przekraczający granicę morską i powietrzną (odpowiednio prawie 4- i ponad 2-krotnie wyższe niż w przypadku granicy lądowej). Średnie wydatki cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę lądową UE na terenie Polski były ponad dwukrotnie wyższe niż przekraczających wewnętrzną granicę lądową UE. Również w przypadku Polaków średnie wydatki przekraczających granicę morską i powietrzną były znacznie wyższe (odpowiednio prawie 5- i ponad 3-krotnie) niż przekraczających granicę lądową. Średnie wydatki Polaków przekraczających zewnętrzną granicę lądową UE na terenie Polski były o ok. 12% niższe niż przekraczających wewnętrzną granicę lądową UE.

Mały ruch graniczny

Mały ruch graniczny znacznie ułatwia regularne przekraczanie zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej przez osoby zamieszkujące strefę przygraniczną w celu pobytu w strefie po drugiej stronie granicy, m.in. ze względów społecznych, kulturalnych, rodzinnych lub ekonomicznych. Umowa o małym ruchu granicznym z Ukrainą weszła w życie 1 lipca 2009 r.¹, a z Rosją 27 lipca 2012 r.² W przypadku granicy polsko-ukraińskiej mały ruch graniczny (MRG) ma większe znaczenie dla obywateli Ukrainy niż Polski, gdyż Polacy mogą podróżować i przebywać na terytorium Ukrainy do 90 dni bez konieczności posiadania wiz. Z kolei wprowadzenie MRG na granicy z obwodem kaliningradzkim jest istotne dla obu stron. Poza tym, strefa małego ruchu granicznego przy granicy z Rosją jest

---

¹ Oświadczenie Rządowe z dnia 20 czerwca 2009 r. w sprawie mocy obowiązującej Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego, podpisanej w Kijowie dnia 28 marca 2008 roku, oraz Protokołu, podpisanego w Warszawie dnia 22 grudnia 2008 roku, między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zmianie Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego, podpisanej w Kijowie dnia 28 marca 2008 roku (DzU z 2009 r. nr 103, poz. 859).

² Oświadczenie Rządowe z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie mocy obowiązującej Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o zasadach małego ruchu granicznego, podpisanej w Moskwie dnia 14 grudnia 2011 r. (DzU z 2012 r., poz. 815).

wyjątkowa ze względu na swój obszar, gdyż sięga znacznie dalej niż 30 czy 50 km od granicy.³

Granica polsko-ukraińska

Na granicy polsko-ukraińskiej w ramach małego ruchu granicznego w IV kwartale 2014 r. odnotowano 2,5 mln odpraw⁴, co stanowiło 55,9% przekroczeń tego odcinka granicy przez cudzoziemców. W porównaniu z poprzednim kwartałem liczba przekroczeń granicy w ramach MRG była o 11,4% większa, a w stosunku do analogicznego okresu 2013 r. – o 14,3% większa.

Szacunkowa wartość wydatków poniesionych w Polsce przez cudzoziemców przekraczających granicę polsko-ukraińską w ramach MRG w IV kwartale 2014 r. wyniosła 718,6 mln zł, co stanowiło 44,7% wydatków cudzoziemców przekraczających granicę polsko-ukraińską. Wydatki te były o 5,7% wyższe niż w poprzednim kwartale i o 1,2% wyższe niż w analogicznym okresie 2013 roku.

Średnie wydatki poniesione w Polsce przez cudzoziemca przekraczającego granicę polsko-ukraińską w ramach MRG w IV kwartale 2014 r. wyniosły 582 zł (w poprzednim kwartale – 615 zł), podczas gdy w IV kwartale 2013 r. – 661 zł.

Granica polsko-rosyjska

Na granicy polsko-rosyjskiej w ramach małego ruchu granicznego w IV kwartale 2014 r. Straż Graniczna odnotowała 401,8 tys. odpraw cudzoziemców, tj. o 13,2% mniej niż w III kwartale 2014 r. i o 15,1% mniej niż w porównywalnym okresie 2013 r. W ramach MRG granicę tę przekroczyło także ok. 723 tys. Polaków⁵, tj. o 11,2% mniej niż w kwartale poprzednim i o 27,6% więcej niż przed rokiem. Odprawy w ramach MRG stanowiły ponad połowę (52,7%) przekroczeń tego odcinka granicy przez cudzoziemców, natomiast w przypadku Polaków – ok. 97%.

Szacunkowa wartość wydatków poniesionych w Polsce przez cudzoziemców przekraczających granicę polsko-rosyjską w ramach MRG w IV kwartale 2014 r. ukształtowała się na poziomie 101,9 mln zł, co stanowiło 47,7% wydatków cudzoziemców przekraczających ten odcinek granicy. Wydatki te były o 7,5% niższe niż w poprzednim kwartale i o 8,4% wyższe niż w IV kwartale 2013 roku. Wartość wydatków za granicą poniesionych przez Polaków w ramach MRG wyniosła 84,9 mln zł, co stanowiło 98,8% wydatków Polaków przekraczających ten odcinek granicy. Wydatki te były niższe o 14,5%

³ Rozporządzenie nr 1931/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. ustanawiające przepisy dotyczące małego ruchu granicznego na zewnętrznych granicach lądowych państw członkowskich i zmieniające postanowienia Konwencji z Schengen (Dz.Urz. UE nr L 29 z dnia 3 lutego 2007 r.); Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1342/2011 z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (WE) nr 1931/2006 w odniesieniu do włączenia obwodu kaliningradzkiego i niektórych powiatów polskich do obszaru uznawanego za strefę przygraniczną (Dz.Urz. UE nr L 347 z dnia 30 grudnia 2011 r.).

⁴ Dane Komendy Głównej Straży Granicznej.

⁵ Dane szacunkowe GUS.

w porównaniu z kwartałem poprzednim i o 16,0% wyższe w odniesieniu do deklarowanych na przejściach granicznych w analogicznym okresie 2013 roku.

Średnie wydatki poniesione w Polsce przez cudzoziemca przekraczającego granicę polsko-rosyjską w ramach MRG w IV kwartale 2014 r. wyniosły 508 zł (w poprzednim kwartale 476 zł), podczas gdy przed rokiem – 398 zł. Natomiast średnie wydatki poniesione za granicą przez Polaka przekraczającego tę granicę w ramach MRG wyniosły 235 zł, w poprzednim kwartale 244 zł, a deklarowane na przejściach granicznych przed rokiem – 258 zł.

Delimitacja obszaru oddziaływania granicy

Badania przeprowadzone w IV kwartale 2014 r. pokazują, że przekraczający lądową granicę Polski cudzoziemcy, podobnie jak i Polacy, byli najczęściej mieszkańcami miejscowości zlokalizowanych w odległości do 50 km od granicy – 66,5% cudzoziemców i 73,6% Polaków, przy czym 48,7% cudzoziemców i 60,3% Polaków mieszkało w pasie do 30 km od granicy. Natomiast w odległości powyżej 100 km od granicy zamieszkiwało 24,6% cudzoziemców i 13,7% Polaków przekraczających lądową granicę Polski.

Tabl. 3. Struktura cudzoziemców i Polaków przekraczających lądową granicę Polski według odległości od granicy miejsca zamieszkania w IV kwartale 2014 r.

Granica	Cudzoziemcy (nierezydenci)						Polacy (rezydenci)					
	razem	0-50 km	z tego		51-100	powyżej 100 km	razem	0-50 km	z tego		51-100	powyżej 100 km
			0-30	31-50					0-30	31-50		
w odsetkach												
Ogółem.....	100,0	66,5	48,7	17,8	8,9	24,6	100,0	73,6	60,3	13,3	12,7	13,7
zewnętrzna UE	100,0	70,1	48,5	21,6	18,2	11,7	100,0	62,0	35,4	26,5	27,6	10,4
z: Rosją.....	100,0	67,9	15,0	52,9	25,2	7,0	100,0	49,2	18,8	30,4	42,2	8,5
Białorusią.....	100,0	62,3	44,2	18,1	15,6	22,1	100,0	80,9	45,0	35,8	8,2	10,9
Ukrainą.....	100,0	73,6	55,9	17,7	18,1	8,3	100,0	72,6	56,3	16,3	14,3	13,1
wewnętrzna UE	100,0	65,6	48,8	16,8	6,2	28,2	100,0	74,5	62,2	12,3	11,6	13,9
z: Litwą.....	100,0	40,6	18,1	22,5	29,6	29,8	100,0	72,3	66,4	5,9	0,8	27,0
Słowacją	100,0	36,8	16,1	20,7	9,9	53,3	100,0	41,4	8,8	32,6	35,7	22,9
Czechami	100,0	81,6	71,7	9,9	0,1	18,3	100,0	83,1	72,6	10,5	8,0	8,9
Niemcami	100,0	70,1	52,1	18,0	5,7	24,3	100,0	80,1	72,8	7,3	6,8	13,1

Przekraczający lądową granicę Polski cudzoziemcy oraz Polacy najchętniej dokonywali zakupów w odległości do 50 km od granicy – 81,3% cudzoziemców i 71,3% Polaków, przy czym 70,6% cudzoziemców i 55,3% Polaków dokonywało zakupów w pasie

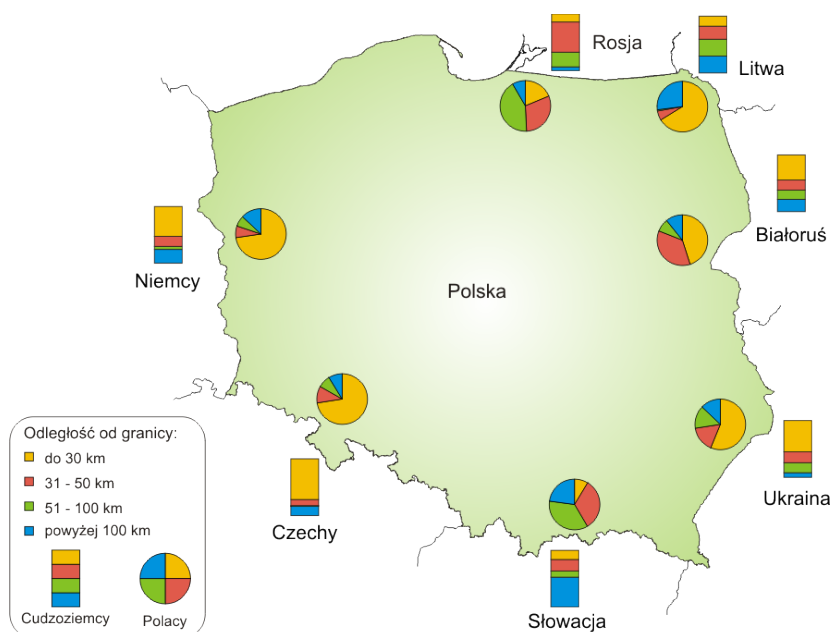
do 30 km od granicy. Natomiast w odległości powyżej 100 km od granicy zakupów dokonywało 12,1% cudzoziemców i 17,0% Polaków.

Tabl. 4. Struktura cudzoziemców i Polaków przekraczających lądową granicę Polski według odległości od granicy miejsca dokonania zakupów w IV kwartale 2014 r.

Granica	Cudzoziemcy (nierezydenci)						Polacy (rezydenci)					
	razem	0-50 km	z tego		51-100	powyżej 100 km	razem	0-50 km	z tego		51-100	powyżej 100 km
			0-30	31-50					0-30	31-50		
w odsetkach												
Ogółem	100,0	81,3	70,6	10,7	6,6	12,1	100,0	71,3	55,3	16,0	11,7	17,0
zewnętrzna UE	100,0	70,0	48,2	21,8	19,1	10,9	100,0	93,6	91,6	2,0	1,1	5,3
z: Rosją	100,0	41,0	21,7	19,2	22,6	36,4	100,0	99,3	97,3	2,0	0,0	0,7
Białorusią	100,0	42,2	12,2	30,0	43,9	13,8	100,0	86,6	83,4	3,2	2,7	10,7
Ukrainą	100,0	86,3	67,3	18,9	8,3	5,4	100,0	88,1	86,9	1,2	2,1	9,8
wewnętrzna UE	100,0	82,6	75,7	6,9	2,8	14,5	100,0	69,6	52,4	17,2	12,5	17,9
z: Litwą	100,0	86,0	70,1	15,9	2,3	11,7	100,0	23,7	0,0	23,7	47,8	28,4
Słowacją	100,0	88,3	59,6	28,7	7,9	3,8	100,0	45,9	15,4	30,5	36,0	18,1
Czechami	100,0	94,4	91,2	3,2	2,4	3,2	100,0	79,7	62,8	17,0	9,1	11,2
Niemcami	100,0	76,3	73,3	3,1	2,0	21,6	100,0	75,1	63,0	12,1	3,9	21,0

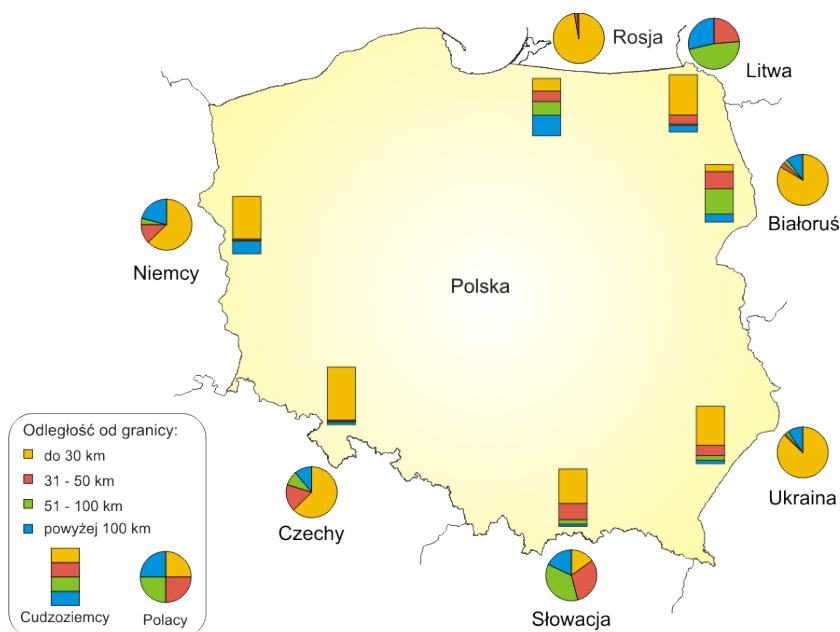
Zasięg oddziaływania granicy określony na podstawie wyników badań, przy uwzględnieniu odległości od granicy miejsca zamieszkania oraz miejsca dokonania zakupów osób przekraczających granicę, przedstawiono na mapach 1 i 2.

Mapa 1. Zasięg oddziaływania granicy na podstawie odległości od granicy miejsca zamieszkania cudzoziemców i Polaków przekraczających granicę Polski w IV kwartale 2014 r.

Większość cudzoziemców i Polaków przekraczających lądową granicę Polski mieszkała w pasie do 50 km od granicy: w przypadku zewnętrznej granicy UE na terenie Polski – 70,1% cudzoziemców oraz 62,0% Polaków, a w przypadku wewnętrznej granicy UE – odpowiednio 65,6% i 74,5%.

Mapa 2. Zasięg oddziaływania granicy na podstawie odległości od granicy miejsca dokonania zakupów przez cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą w IV kwartale 2014 r.

Najwięcej cudzoziemców objętych badaniem dokonywało zakupów w pasie do 50 km od granicy, w przypadku zewnętrznej granicy UE na terenie Polski – 70,0% przekraczających, natomiast wewnętrznej granicy UE – 82,6%. Z kolei odsetek Polaków dokonujących zakupów w pasie do 50 km od granicy zewnętrznej wyniósł 93,6% przekraczających, natomiast w przypadku granicy wewnętrznej – 69,6%.

Podsumowanie

Z przeprowadzonej analizy wynika, że występuje zróżnicowanie badanych zjawisk na poszczególnych rodzajach i odcinkach granicy. W IV kwartale 2014 r. ponad połowa (ok. 63%) ogółu przyjazdów cudzoziemców do Polski związana była z dokonaniem zakupów. Natomiast wyjazdy zagraniczne mieszkańców Polski dotyczyły w dużej mierze również zakupów – 39% oraz wypoczynku, rekreacji, wakacji – ok. 32% (z tym, że na zewnętrznej granicy lądowej UE udziały te stanowiły odpowiednio ok. 88% i 2,5%). Zróżnicowanie rodzaju ponoszonych wydatków wiąże się ze strukturą celów w jakich respondenci wyjeżdżają za granicę. Wśród cudzoziemców wydatki poniesione w Polsce na zakup towarów

stanowiły 85%, a na usługi 15%, natomiast wśród mieszkańców Polski wyniosły one odpowiednio 48% i 52%.

Spośród ogółu wydatków cudzoziemców w Polsce zdecydowana większość (ok. 88%) przypadała na mieszkańców krajów sąsiadujących z RP. Najwięcej na zakupy towarów i usług w Polsce wydali mieszkańcy Niemiec (35,0% ogółu wydatków cudzoziemców w Polsce) oraz Ukrainy (22,5%) i Białorusi (9,2%).⁶ W przypadku mieszkańców Polski ok. 52% wydatków poniesionych za granicą przypadała na kraje sąsiadujące z Polską, najwięcej na Niemcy (32,3% ogółu wydatków Polaków za granicą) oraz Czechy (8,4%) i Słowację (5,5%).⁷

Wyniki prowadzonych badań zarówno wśród cudzoziemców (nierezydentów) jak i mieszkańców Polski pokazały, że największa intensywność zjawisk związanych z ruchem na granicy lądowej Polski występowała na obszarach położonych w pasie do 50 km wzdłuż granicy. Świadczy o tym między innymi wysoki odsetek osób przekraczających granicę, które ponosiły wydatki w tym pasie, jak również fakt, że mieszkańcy miejscowości zlokalizowanych na tym obszarze stanowili zdecydowaną większość wśród przekraczających granicę. Charakterystyczne też jest, że w przypadku wewnętrznej granicy UE na terenie Polski, szczególnie odsetek cudzoziemców mieszkających na obszarze oddalonym powyżej 100 km od granicy był wyższy niż w przypadku granicy zewnętrznej. W przypadku granicy z Rosją, odsetek cudzoziemców dokonujących zakupów w odległości powyżej 100 km od granicy również był stosunkowo wysoki, co związane jest dodatkowo z występowaniem strefy małego ruchu granicznego specyficznej ze względu na zasięg terytorialny. Dla obszarów położonych przy zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski wprowadzenie MRG było ważnym elementem ułatwiającym przekraczanie granicy.

Uwagi metodyczne

Prezentowaną informację opracowano na podstawie wyników badań „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej” oraz „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach”. Metodologia badań została przygotowana przez Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Rzeszowie we współpracy z Narodowym Bankiem Polskim oraz Ministerstwem Sportu i Turystyki. Badania prowadzone od 2014 r. wspólnie przez te instytucje są wynikiem integracji kilku badań (w tym „Badania obrotu towarów i usług w ruchu granicznym na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski”). Dostarczają informacji na potrzeby statystyki w dziedzinie turystyki, rachunków narodowych i bilansu płatniczego oraz obszarów transgranicznych.

---

⁶ Następnie Czech (8,0%), Rosji (4,9%), Słowacji (4,8%) i Litwy (3,5%).

⁷ Następnie na Rosję (2,4%), Litwę (1,5%), Ukrainę (1,0%) i Białoruś (0,6%).

Badanie podróży cudzoziemców (nierezydentów) do Polski oraz ruchu pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej prowadzone jest w otoczeniu wybranych przejść granicznych z ruchem osobowym (w tym portów lotniczych i morskich), w dniach wylosowanych w taki sposób, by w kwartale każdy dzień tygodnia wystąpił jeden raz. Badaniem ruchu granicznego objęte są osoby i pojazdy przekraczające granicę Polski z krajami Unii Europejskiej na wybranych drogowych przejściach granicznych. Zliczane są pojazdy (z uwzględnieniem kraju rejestracji) oraz osoby przekraczające granicę w kierunku z Polski i do Polski. Badanie podróży cudzoziemców (nierezydentów) obejmuje wyjeżdżających z Polski przez wewnętrzną i zewnętrzną granicę UE na terenie Polski. Badaniu nie podlegają osoby przebywające w Polsce powyżej 1 roku (z wyjątkiem osób podróżujących w celach edukacyjnych i zdrowotnych). Dane dotyczące wydatków poniesionych przez cudzoziemców (nierezydentów) w Polsce uwzględniają towary zakupione w Polsce w celu odsprzedaży w kraju nierezydenta.

Badanie uczestnictwa Polaków (rezydentów) w podróżach prowadzone jest w gospodarstwach domowych, w cyklu kwartalnym (w miesiącu następnym po kwartale), metodą wywiadu bezpośredniego. Badaniu nie podlegają osoby przebywające za granicą powyżej 1 roku (z wyjątkiem osób podróżujących w celach edukacyjnych i zdrowotnych). Prezentowane dane dotyczące wydatków rezydentów poniesionych za granicą obejmują wydatki finansowane tylko ze środków własnych (nie są wliczane wydatki finansowane przez zakład pracy oraz inne osoby i instytucje), uwzględniają towary zakupione za granicą w celu odsprzedaży w Polsce.

Dane o ruchu granicznym na zewnętrznej granicy UE na terenie Polski pochodzą z Komendy Głównej Straży Granicznej i obejmują wszystkie przejścia graniczne (drogowe, kolejowe i rzeczne). Do szacowania ruchu granicznego na wewnętrznej granicy UE na terenie Polski oraz ruchu na granicy morskiej wykorzystywane są także wtórnie wyniki innych badań statystyki publicznej („Baza noclegowa turystyki i jej wykorzystanie”, „Transport morski i przybrzeżny”). Dane o ruchu granicznym dotyczą liczby przekroczeń granicy – osoba przekraczająca granicę kilkakrotnie liczona jest tyle razy, ile razy granicę tę przekracza.

W niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem” ze względu na zaokrąglenia danych. Liczby te są poprawne pod względem merytorycznym.

Prezentowane dane mają charakter wstępny. Publikacja „Ruch graniczny oraz wydatki cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą w 2014 r.” z rocznymi wynikami badań ukaze się w końcu października br.

Opracowanie:

Urząd Statystyczny w Rzeszowie

Ośrodek Badań Obszarów Transgranicznych i Statystyki Euroregionalnej

Tel. 17 853 52 10